

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 17-12-26475

תיק חיצוני: 122187005

לפני ועדת ערר לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט – 1959
כבוד השופט עמית יריב – יו"ר
פרופ' יעקב יהב – חבר
עו"ד דניאל רביץ – חבר

מערער פלוני
 ע"י ב"כ עו"ד גל מויאל

נגד

משיב קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום
 ע"י ב"כ עו"ד תום עופר

פסק דין

- 1
- 2 1. לפנינו ערעור על החלטת המשיב שקובעת כי לא מתקיים קשר סיבתי בין השירות הצבאי של
- 3 המערער לבין הפגימה בגב התחתון ממנה סובל המערער (להלן: "הפגיעה" ו/או "הפגימה").
- 4 **רקע עובדתי וטענות הצדדים**
- 5 2. המערער, יליד 30.4.1989, התגייס לצה"ל בחודש מרץ 2008 בפרופיל 97, לחיל התותחנים.
- 6 3. המערער טוען כי לאחר סיום הטירונות החל במסלול תותחן בבסיס שבטה שנמשך כשלושה-
- 7 ארבעה חודשים, אשר במהלכו תרגל ירי והפעלת תותח 155 מ"מ, שכולל הרמת פגזים
- 8 שמשקלם יכול להגיע כדי 47 ק"ג.
- 9 4. לטענת המערער, הרמת הפגז אמורה להיות בנוהל ידוע שכולל כריעה; כיפוף ברכיים; תפיסת
- 10 הפגז משני צדיו; הצמדתו לאגן ואז התרוממות איטית. המערער מציין כי בתרגולים נדרשת
- 11 מהירות תגובה ובפועל החיילים מרימים את הפגז בכל צורה אפשרית ללא מחשבה על נהלים,
- 12 ותוך שאיש מן הצוות הפיקודי אינו אוכף את נהלי הבטיחות.
- 13 5. לאחר סיום הקורס הועבר המערער לשרת בגדוד 402, כאשר לטענתו תקופת השירות
- 14 התאפיינה בשעות רבות של תרגול, כולל הרמת משאות כבדים במהירות גבוהה בהעדר פיקוח
- 15 על דרך ההרמה מחמת אופי הפעילות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

- 1 המערער טוען כי החל לסבול מכאבי גב תחתון עליהם דיווח למפקדיו ובהתאם לכך קיבל
2 הקלות מסוימות כגון אי לבישת ציוד בעמדת שמירה ופטורים שונים, ובהמשך אף עבר
3 לתפקיד נהג וכוון.
- 4 המערער מצוין כי בשלב מסוים ועם התגברות הכאבים, נפגש עם רופאי הגדוד שהחלו
5 להפנותו לפיזיותרפיה ובדיקות שונות ביניהם בדיקת הדמיה בה התגלו בלטי דיסק אשר
6 מלווים אותו היום. בעניין זה טוען המערער כי טרום הגיוס לא סבל מליקויים בגבו.
- 7 לקראת סוף השירות הצבאי, ולאחר שפרופיל הרפואי של המערער הורד ל- 72 הובהר לו כי
8 עליו להמשיך את הטיפול והבירור הרפואי מחוץ למסגרת השירות הצבאי.
- 9 המערער טוען כי הוא סובל מכאבים תמידיים וכרוניים בגב התחתון כמו גם הפרעה ביישור
10 וכפוף הגב – ובהתאם לכך הגיש ביום 9.6.2016, למעלה מחמש שנים לאחר שחרורו, תביעה
11 למשיב להכרה כי הפגימה בגבו התפרצה במהלך ועקב השירות הצבאי.
- 12 בהתאם לכך, ביצע המערער ביום 9.10.2017 בדיקה אצל המומחה מטעם המשיב - ד"ר הראל
13 ארזי (להלן: "מומחה המשיב"). מומחה המשיב קבע כי מן העבודות המצויות לפניו ובפרט
14 העדר תלונות או ליקויים לפני השירות ואחריו – הממצאים שנמצאו אצל המערער בהדמיה
15 הם בדרגה קלה מאוד; אינם מתאימים לאירוע חריף שאינו חבלתי ואינם נגרמים על ידי
16 מאמצים גופניים או נשיאת משקלים גבוהים. בנוסף, קבע מומחה המשיב כי ממצאים קשים
17 בהרבה מאלו של המערער - נמצאים בשכיחות גבוהה מאוד גם בקרב נבדקים שאינם
18 סימפטומטיים, קרי שאינם מפגינים את התסמינים שעליהם מתלונן המערער.
- 19 עוד קבע מומחה המשיב בהתבסס על הספרות הרפואית כי כאבי גב תחתון יכולים להיגרם
20 על ידי מאמצים גופניים וסביב נשיאת משקלים כבדים ולהימשך גם זמן מה לאחר תום
21 המאמץ - אך אין קשר של גרימה לתחלואת עמוד השדרה לצמיתות. לאור האמור המליץ
22 מומחה המשיב שלא להכיר בקשר סיבתי בין כאבי גב תחתון אצל המערער לבין השירות
23 הצבאי, ובהתאם לכך ביום 9.11.2017 החליט המשיב לדחות את תביעתו של המערער.
- 24 המערער, הגיש ערעור מטעמו בצירוף חוות דעת רפואית מיום 18.3.2018, של פרופ' דניאל
25 רייס (להלן: "מומחה המערער"), שקבע קשר בין מאמצים גופניים לבין נזקים ניווניים
26 בדיסקוסים של הגב התחתון ותמך דעתו במאמרים ובאסמכתאות. בנוסף, מומחה המערער
27 קבע בחוות דעתו כי סמיכות הזמנים, התלונות מזמן אמת ומבחני סבירות פשוטים מעידים
28 על פרוץ תחלואה באותו זמן. כך שלשיטתו - השירות הצבאי הוא שגרם להתחלת התהליך
29 הניווני בגבו של המערער.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

13. ביום 28.5.2018 ערך מומחה המשיב חוות דעת מגיבה לחוות דעת מומחה המערער, בה סקר את כל המאמרים שמומחה המערער התייחס אליהם ועמד על כך שהוא לא הביא אף עובדה מדעית אחת ממנה עולה כי מאמצים גופניים יכולים לגרום לתסמונת כאבי גב לצמיתות לאחר חצי שנת שירות צבאי הכרוך במאמצים גופניים בלבד, מבלי שנגרמה פגיעה אנטומית אותה ניתן לקשור לכאבים מחד או לשירות מאידך. לפיכך, קבע מומחה המשיב כי אין בחוות דעת מומחה המערער לשנות ממסקנותיו ומהמלצתו שלא להכיר בקשר סיבתי בין כאבי גב התחתון ובין שירותו הצבאי של המערער.
14. על כן, טוען המשיב בכתב התשובה מטעמו כי המערער לא נחשף בשירותו למאמצים גופניים חריגים או מיוחדים ביחס למקובלים בתפקידים שמילא בשירות וכי במשך כל תקופת שירותו שרת בהתאמה מלאה למצבו הבריאותי. עוד טוען המשיב כי המערער סבל, לכל היותר, מאפיזודה חולפת של כאבי גב בתקופת השירות שלא הותירה בו כל נכות צמיתה ואין כל קשר בין מצבו לבין השרות.
- דיון והכרעה
15. השאלה הטעונה הכרעה בפניי, אפוא, היא האם קיים קשר סיבתי בין שירותו הצבאי של המערער לבין הפגימה בגב התחתון ממנה סובל.
16. מהתיק הרפואי (להלן: "ת"ר") של המערער עולים הנתונים הרלוונטיים הבאים:
- א. ביום 22.7.2009 התלונן המערער לראשונה על כאבי גב תחתון מזה כחודש בזמן מאמץ פיזי, והופנה לאורתופד (ראו מסמך 63 לת"ר).
- ב. בימים 18.8.2009 ו- 25.8.2009 התלונן המערער על כאבי גב במאמץ מזה כחודש, ללא חבלה. המערער ביצע בדיקה וממצאה היו: ללא ספאזם בשרירי הגב, תנועות הגב מלאות, ללא חוסרים מוטוריים, ללא סימני גירוי שורשי. המערער הופנה לפיזיותרפיה וקיבל פטורים והקלות (ראו מסמכים 64-65 לת"ר).
- ג. ביום 30.8.2009 וביום 31.8.2009 התלונן המערער על כאבים בגב התחתון מזה יומיים, בעיקר בישיבה ממושכת, שלל חבלה או טראומה והופנה לרופא (ראו מסמך 66 לת"ר), וביום 8.9.2009 קיבל פטורים ממאמצים (ראו מסמך 67 לת"ר).
- ד. ביום 26.10.2009 טען המערער כי סיים טיפולי פיזיותרפיה לפני שבועיים עקב כאבי גב תחתון, וכי כעת שבו כאבי הגב – ללא רגישות וללא הגבלה בתנועה. המערער הופנה שוב לפיזיותרפיה. ביום 25.11.2009, ביקש המערער פטור ממשקלים כבדים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

והתלונן על כאבים בגב התחתון, ללא סימני בלט דיסק, ללא חוסר נוירולוגי (ראו
מסמך 68 לת"ר).

ה. ביום 30.11.2009 המשיך המערער להתלונן על כאבי גב, כאשר לדבריו ביצע
פיזיותרפיה שהטיבה אך יש החמרה לאחר הרמת משקלים כבדים. המערער עבר
בדיקה קלינית שיצאה תקינה, ללא ממצאים בבדיקה פיזיקלית, ללא דגלים
אדומים באנמנזה ואף הופנה לצילום בו נראתה עקמת קלה וקיבל פטורים (ראו
מסמך 69 לת"ר).

ו. ביום 27.12.2009 התלונן המערער על כאבי גב מזה 4-3 חודשים שהתפתחו במהלך
השירות. בוצעה לו בדיקה שיצאה תקינה והוא הופנה לבדיקת CT, בנוסף נקבע כי
קיימת סבירות לדיסקופטיות אצל חיילי יחידות שדה הנחשפים להרמת משאות
(ראו מסמך 70 לת"ר).

ז. ביום 3.1.2010 ביצע המערער בדיקת CT עמוד שידרה מותני, שהדגימה בלט דיסק
היקפי בגובה L3-4, השק הדורלי לחוץ מעט על ידי בלט דיסק היקפי בגובה L4-5,
אימפרסיה על גוף L2 ושינויים דיסקוגניים קלים. המערער הופנה להמשך
פיזיותרפיה (ראו מסמך 71 ו- 89 לת"ר).

ח. ביום 8.8.2010 התלונן המערער כי הוא סובל מכאבי גב שמתגברים בעמידה סטטית
וישיבה, ללא הקרנה לרגליים וללא כאבים בלילה. בנוסף, המערער דיווח על שיפור
ניכר בכאבים (ראו מסמכים 82 ו- 87 לת"ר). ביום 16.12.2010 התלונן המערער על
תקופה ארוכה של כאבי גב תחתון, ללא הגבלת תנועות, ללא חסר נוירולוגי (ראו
מסמך 77 לת"ר).

ט. ביום 20.12.2010 נדבק המערער על ידי ד"ר גופמן, אורתופד, שציין כלהלן:

"כאבי גב תחתון ללא הקרנה, סובל מכאבים מזה כשנה וחצי, עם
החמרה, מופיעים בעיקר בעמידה וישיבה ממושכת. ללא רדימות
ונימול, ללא חולשה, ללא בריחת שתן, ללא כאבי לילה. לדבריו ללא
סיפור של תאונה כסיבה לכאבים. מעט הגבלה בתנועות, מעט
רגישות במימוש, ללא חסר נוירולוגי, ללא סימני גירוי שורשי. המצב
מתאים לפרופיל 72. פטור קבוע מהרמת משקל מעל 10% ממשקל
הגוף, מעמידה ממושכת, ריצות, הליכה ממושכת. נא להתאים סוג
התפקיד ותורנויות" (ראו מסמכים 77-78 לת"ר).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

י. ביום 3.1.2011 קיבל המערער הפניות ופטורים כפי המומלץ (ראו מסמך 79 לת"ר).
וועדה רפואית מיום 26.1.2011 התאימה לו פרופיל 72 (ראו מסמך 80 ו-88 לת"ר).

יא. לאחר הורדת הפרופיל מיום 26.1.2011, ובמשך חמש שנים לאחר שחרור המערער מהשירות הצבאי – אין כל תיעוד רפואי הקשור בגב התחתון כגון – תלונות, טיפול או מעקב, וזאת עד ליום 17.3.2016 אז פנה המערער לד"ר תומר קרב אל, אורתופד, שציין כלהלן:

"התקבל עקב כאבים בגב תחתון לדבריו מזה שנים מאז שירות צבאי.
שולל סיפור חבלתי. הכאב מתרחש לאחר עמידה ממושכת.

בבדיקה – תחושה שמורה, ללא רגישות בניקוש לכל אורך עמוד"ש,
רגישות פרה ורטברלית גבי, ללא חסר NV. גפיים תחתונות – בדיקה
תקינה, SLR שלילי. מופנה לבדיקת CT עומ"ש מותני לצורך שלילת
עדות לבלט דיסק ולחץ על התעלה" (ראו מסמכים 48-49 לת"ר).

17. כנשאל המערער מדוע אין תיעוד רפואי ביחס לכאבי הגב מהם סובל לשיטתו החל משחרורו ועד להגשת תביעתו, וזאת למרות שבגמר שירותו הומלץ לו להמשיך בטיפול ומעקב בקשר לגב התחתון – השיב כי הוא "סחב" את הכאבים ולא התלונן עליהם למרות שכאבים אלה היו ברקע ולא חלפו, וכי ברגע שיכול היה להתפנות מהלימודים, להתבסס כלכלית ולעסוק בכך – עשה זאת (ראו עמ' 9-10 לפרוטוקול).

עמדה זו של המערער מעוררת קושי. מדובר במי שבמהלך שירותו הצבאי פנה באופן תדיר לבדיקות רפואיות, ועמד על מיצוי הטיפול הרפואי בו (כפי שראוי לעשות). והנה, עם שחרורו, באופן מיידי – "נחתך" הרצף הטיפולי, והמערער חדל מכל פניה לבירור רפואי. התנהלות זו אינה עולה בקנה אחד עם טענותיו לרצף כאבים שלא פחת מתום השירות הצבאי. ודוק: אין מדובר בפרק זמן קצר בן חודשים אחדים, שניתן להסבירו בהסברים של חוסר זמן, כי אם בפרק זמן בן חמש שנים תמימות. אין זה סביר, כי מי שהכיר את נתיבות הטיפול הרפואי בשירותו הצבאי והקפיד על בירור מקיף ככל הניתן, ימשיך לסבול מכאבים בחייו האזרחיים, אך יתעלם מהם וימנע מטיפול או מבירור במשך חמש שנים ללא הסבר מניח את הדעת. ניתוק זה, בן חמש שנים, יכול בהחלט להעיד על הפסקת הכאבים, ולתמוך בניתוק הקשר הסיבתי בין הכאבים בשירות הצבאי ובין התלונות משנת 2016, ששבו והופיעו זמן קצר לפני הגשת התביעה לקצין התגמולים.

18. המערער תמך את ערעורו בתצהיר חברו לשירות, אביעד ליבוביץ, שבחקירתו העיד כלהלן:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 17-12-26475

תיק חיצוני: 122187005

- 1 "שירתו בתותחנים ואחת הבעיות היותר נפוצות בתותחנים זה בעיות גב. זה לא
2 רק ליאור, הרבה אנשים סובלים מבעיות גב במהלך השירות וגם אחרי... אוקי,
3 גם אני סבלתי מכאבי גב במהלך השירות בסדר? ועכשיו לא. אז במהלך השירות
4 כן. זה שכיח" (ראו עמ' 6-7 לפרוטוקול).
- 5 ראשית, מר ליבוביץ', שאינו מומחה, התיימר לתת ניתוח על מצב תחלואת הגב בחיל
6 התותחנים, וברי כי לא ניתן לראות בהיבט זה של עדותו עדות בעלת משקל ניכר. עם זאת,
7 מעדותו של מר ליבוביץ' על חוויותיו הוא מלמדת, כי לא כל חייל שסובל מכאבי גב במהלך
8 השירות – סובל בהכרח גם מנכות או מכאבי גב גם לאחר השירות, וכי לא כל כאב גב, גם
9 במהלך השירות, מוביל לנכות צמיתה. עדות זו של מר ליבוביץ' נמצאה מחזקת את עמדתו
10 המקצועית של מומחה המשיב, שלפיה כאבי גב על רקע מאמץ גופני הם תופעה שכיחה
11 ומוכרת, אשר בינה ובין נכות צמיתה בגב אין בהכרח קשר.
- 12 19. בכל הנוגע למומחה המשיב, הרי שבעדותו הבהיר הלה כי העובדה שהמערער סבל מכאבים
13 בתקופת השירות, אין משמעה שנגרמה לו נכות בכלל וכזו שמקורה בשירות, ולדבריו:
14 "האם, בן אדם שכמו שתיאר קודם פרופ' רייס, מרים איזה משהו כבד ונתפס
15 לו הגב הוא נכה? לא... באותם שלושה ימים יכול להיות שהוא נכה וכשזה
16 נגמר אז הוא מפסיק להיות נכה. אז אם אתה שואל, ההגדרה של נכה היא
17 בדרך כלל מתייחסת לנכות לצמיתות או לתקופה..." (ראו עמ' 32 ש' 10-1
18 לפרוטוקול).
- 19 בנוסף, טען כי על בסיס הספרות הרפואית הנודעת כיום - יש להבחין בין הופעת כאבי גב על
20 רקע עומסים או מאמצים גופניים – לבין גרימת נכות צמיתה בגב התחתון. יתרה מכך, מומחה
21 המשיב העיד, כי אין קשר הכרחי בין העובדה שצה"ל ממליץ לחייליו על דרך הרמת משאות
22 מסוימת, מאפשר הקלות ופטורים שונים, מעביר חייל לתפקיד אחר או משנה את הפרופיל
23 הרפואי של חייל הסובל מכאבי גב במהלך השירות ובין שאלת הקשר הסיבתי הרפואי שבין
24 אותן פעילויות צבאיות לבין המצב הרפואי-הקליני של הגב.
- 25 מומחה המשיב אף חזר על האמור בחוות דעתו – כי ממצאי ההדמיה שהודגמו אצל המערער
26 הם לחלוטין בגדר הנורמה וללא כל השפעה קלינית (ראו עמ' 41-44 לפרוטוקול) וכי ממצאי
27 ההדמיה כפי שנראו אצל המערער נמצאים בשכיחות גבוהה מאוד באוכלוסייה (ראו עמ' 52
28 ש' 1-5 לפרוטוקול).
- 29 20. בכל הנוגע למומחה המערער, הרי שהוא אישר בחקירתו כי לא כל מה שגורם לכאבי גב גורם
30 בהכרח לנכות בגב, כי דיסקופטיה בעמוד השדרה התחתון מהווה תופעה שכיחה ונפוצה בקרב

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

כלל האוכלוסייה (ראו עמ' 14 ש' 15-24 לפרוטוקול) וכי מצבו הקליני וההדמייתי של המערער אינו חריג כלל (ראו עמ' 29 ש' 12-13 לפרוטוקול).

21. זאת ועוד, מומחה המערער אף אישר כי סעיף הליקוי שקיבל המערער בגין העקמת הקלה בעמוד השדרה אינו קשור בשום צורה לכאבים שהופיעו אצלו בעמוד השדרה התחתון (ראו עמ' 27 ש' 5-12 לפרוטוקול). עוד אישר שלא מצא בבדיקתו הקלינית ממצאים נוירולוגיים שניתן לקשור בינם לבין ממצאי ההדמיה שהודגמו אצל המערער (ראו עמ' 28 ש' 12-14 לפרוטוקול).

מכאן, שגם מדבריו של מומחה המערער – עצם העבודה שהמערער סבל מכאבי גב על רקע מאמצים בשירות – אין משמעה שנגרמה לו בהכרח נכות כתוצאה מכך, וכי התופעה ממנה סובל המערער שכיחה מאוד.

בנוסף, העיד מומחה המערער כך:

"זה נכון שיש ספרות שטוענת שהממצאים האלה הם גנטיים, התפתחותיים, הם ניווניים שאין להם קשר למאמצים גופניים. קיימת ספרות כזאת, אבל איפה השכל הבריא אני רוצה להבין? הרי כל אחד יודע שאם הוא מרים משא כבד, בעיקר אם הוא מרים את זה לא, לא בתנוחה מוצלחת עם מנוף גדולה או הוא יכול לגרום לעצמו התקף של כאב גב חזק מאוד. אז השכל הבריא כאן... הוא במקרה הזה לא באקדמיה. השכל הבריא... מביא אותנו לקליניקה" (ראו עמ' 17 ש' 11-20 לפרוטוקול).

דברים אלו למעשה סותרים את המסקנות אליהן הגיע בחוות דעתו, שכן בחוות דעתו הפנה המומחה לספרות רפואית (אסמכתא מספר 8 בחוות הדעת) בה נקבע כי עבודה פיזית במשך עשרות שנים היא גורם אפשרי לזירוז הדיסקופטיה, אולם בדיון טען כי "הספרות האקדמית כאן היא לא במרכז הדיון שלנו בכלל" (ראו עמ' 20 ש' 15-16 לפרוטוקול). כלומר, התברר כי עמדתו של מומחה המערער אינה נסמכת על ספרות רפואית עדכנית – אלא על "השכל הבריא", שעם כל ההערכה אליו ככלי תומך החלטה, אינו תחליף להנמקה רפואית ברורה.

22. מכל האמור לעיל עולה, כי בפן הרפואי אין מחלוקת שעומסים או מאמצים גופניים עלולים לגרום לכאבי גב, אולם – אין בכך כדי לגרום או ליצור נכות, שמשמעה פגיעה קבועה, ולכל הפחות – ארוכת טווח. יש לציין, כי שני המומחים היו תמימי דעים כי ממצאי בדיקות ההדמיה שנערכו למערער אינן מראות על פגיעה צמיתה בעמוד השדרה, ולכך יש להוסיף את הפער בן חמש השנים בין סיום השירות בשנת 2011 ובין חידוש התלונות בשנת 2016, זמן קצר לפני הגשת התביעה לקצין התגמולים, המעורר חשש כי תכליתה של הפנייה בשנת 2016 הייתה לבסס עילה לתביעה לקצין התגמולים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

1

23. בפן העובדתי – המערער טען כי הוא סובל מכאבי גב תחתון ברצף לאורך כל השנים לאחר שהשתחרר, אך בחר שלא לטפל בהם מטעמי זמן, תקציב או יעילות. כאמור, טענה זו אינה סבירה ואינה יכולה להתקבל. יוער, כי גם אם נניח שלא כל כאב מביא אדם לפנות לטיפול באופן מיידי, אזי הימנעות מפנייה לטיפול – או אף מהתייחסות לכאבי הגב במהלך חמש שנים – מלמדת לכל הפחות כי כאבי הגב של המערער היו בהיקף מצומצם, שאם לא כן – היה פונה לטפל בהם, ממש כפי שנהג בשירותו הצבאי.

על כן, דין הטענה כי מדובר בחשבון "עובר ושב", כפי שטען המערער בסיכומיו (כלומר שדי בכך שהתלונן לראשונה בשירות על כאבי גב כדי לבסס קיומה של נכות כתוצאה מהשירות) – להידחות. ראשית, המערער כלל לא הוכיח קיומה של נכות, קרי – של פגימה צמיתה או ארוכת טווח בעמוד השדרה: המסקנה העולה מחוות דעת המומחים שניהם היא כי הממצאים ההדמייתיים שנמצאו אצל המערער משקפים תועפה רפואית שכיחה ביותר, שאינה נמצאת בקורלציה ישירה לממצאים הקליניים, ואשר באה לידי ביטוי בכאבי גב חולפים על רקע עומסים גופניים, ואינה מהווה נכות.

24. בפן המשפטי – כעולה מחוות דעת הצדדים ועדויותיהם – אין מחלוקת כי ממצאי בדיקת המערער נמצאים בשכיחות גבוהה מאוד באוכלוסייה, גם בקרב מי שאינם מפגינים את התסמינים שמפגין המערער. ודוק: הנחת המוצא המעוגנת בפסיקה היא "שפגימות בגב הן שכיחות ביותר גם בגיל העבודה, ולא אחת מקורן בגורמים ניווניים או בהתפרצויות הנובעות מפעולות רגילות בחיי היום יום" (ע"א (י-ם) 1340/00 קהת"ג נ' שלמה אוחיון, 20.3.2001).

25. מכאן שאנו קובעים כי המערער כשל בניסיונו להוכיח את עצם קיומה של נכות, ובוודאי את הקשר הסיבתי בין תנאי השירות הצבאי ובין הפגימה הנטענת.

26. בטרם סיום, לא נוכל להתעלם מטענותיו של המערער הנוגעות להתנהלות הוועדה והרכב המותב. המערער מעלה בסיכומיו טענות מטענות שונות ביחס לעובדה שקדם המשפט נשמע לפני כב' השופט מזרחי ועו"ד בלאושטיין, ואילו את דיון ההוכחות שמע המותב הנוכחי. המערער מעלה גם טענות שונות ביחס לאופן התנהלות הוועדה והתבטאויותיה במהלך דיון ההוכחות (ראו סע' 1-5, ו- 19-50 לסיכומי המערער). טענות אלה משוללות יסוד, וטוב היה להן לולא הועלו כלל. ראשית, הצעת המותב הקודם, אשר ניהל את הדיון המקדמי, התבססה על המידע שעמד לפניו באותה העת, ללא חקירת המערער והעד מטעמו, ללא חקירת המומחים על חוות דעתם. שנית, ברי כי גם הצעה המועלית בקדם משפט אין בה כדי להקים למי מהצדדים ציפייה מוגנת לתוצאה כזו או אחרת. אפילו היה מותב בראשות כב' השופט מזרחי יושב בהליך ההוכחות – עדיין אין בכך כדי להבטיח כי הערעור היה מתקבל, בוודאי לאור

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

- 1 עדותו של המומחה מטעם המערער עצמו בדבר שכיחות הממצאים ההדמייתיים. בוודאי
2 שאין בהצעה לכאורית כדי לחייב מותב אחר, אשר שמע את ההוכחות ויכול היה להתרשם מן
3 החומר במישרין.
- 4 27. אשר לטענות המועלות בדבר אופן ניהול ההליך (סעיף 19 ואילך לסיכומי המערער), אף טענות
5 אלה – מוטב היה שלא יעלו כלל. הוועדה בהרכבה זה עושה מאמצים ניכרים לנהל את הדיון
6 באווירה נעימה, תוך ניסיון לפרק את המתח המובנה בהליכים מעין אלה. הטענה כאילו
7 "מדובר בתוכנית בידור ברדיו" (וראו סעיף 19 לסיכומים) אינה מכבדת לא את הוועדה, ועוד
8 פחות מכך – את מי שמעלה אותה.
- 9 28. הוועדה שמעה ברצינות רבה את העדויות ואת הטענות, העלתה שאלות מקצועיות כאשר אלה
10 נדרשו, והעובדה שמעת לעת חרגה מכובד הראש לא נבעה מניסיון לייצר "מופע סטנד אפ",
11 אלא מכוונה לפרק את המתח, ולהעביר באופן נעים מסרים שעלולים להיות נעימים פחות
12 כאשר הם מועברים בדרך אחרת.
- 13 29. טענותיו של המערער באשר לשיבוצו של פרופ' יהב כחבר ועדה, אף שאינו אורתופד (וראו
14 לעניין זה סעיפים 50-54 לסיכומי המערער), מצערות עוד יותר, שכן הן משקפות חוסר הבנה
15 מוחלט של המערער באשר לתפקידו של חבר הוועדה שהוא רופא בעבודת הוועדה. ראשית
16 נציין, כי אין כל פסול פורמלי או מהותי בכך שבתיק אורתופדי יישב רופא שאינו אורתופד
17 בהכרח. לפי הוראות סעיף 26(ב) לחוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט – 1959, נדרש
18 שהרכב הוועדה יכלול "רופא מוסמך" אין בדין דרישה שרופא הוועדה יהיה בעל מומחיות
19 בתחום הספציפי דווקא (ראו לעניין זה רע"א 2907/02 עדי גוטסדינר נ' קת"ג פ"ד נח(2)481).
- 20 מעבר לכך, תפקידו של הרופא חבר הוועדה אינו להיות "מומחה עלי", כי אם לסייע לעבודת
21 הוועדה בהבנת מינוחים רפואיים, בהצגת שאלות הנוגעות להליכים רפואיים וכיוצא באלה.
22 ממילא הרופא חבר הוועדה אינו רשאי להשתמש בידע הרפואי שלו כדי לקבוע ממצאים
23 שבמומחיות ככל שכאלה לא הונחו על שולחן הוועדה, ועל כן – יש להצר על בחירתו של
24 המערער להעלות טענות לגופו של אדם, מקום שבו לא הצליח להוכיח את טענותיו לגופו של
25 עניין.
- 26 30. גם הטענה בדבר איחורו של פרופ' יהב לדיון אינה יכולה להישמע. אכן, פרופ' יהב איחר לדיון,
27 אולם בפתח הדיון הוצג האיחור לצדדים, וניתנה להם האפשרות לבחור אם להתחיל בשמיעת
28 העדים העובדתיים או להמתין לפרופ' יהב – וב"כ המערער הודיע בפירוש כי הצעת יו"ר
29 הוועדה להתחיל בשמיעת הראיות מקובלת עליו (עמ' 4 לפרוטוקול, ש' 1-20). אין לנו אפוא
30 אלא לתמוה מה נשתנה בין הסכמה זו שבתחילת הדיון לטרוניה שבסיכומים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

31. זאת ועוד, הרי שבניגוד לטענת המערער, ההליך דנן אינו כולל סוגיה רפואית מורכבת או מיוחדת, אלא מדובר בתיק אורתופדי פשוט לחלוטין, אשר אינו מעלה כל סוגיה מורכבת או חדשה, ועיקרו במחלוקת ותיקה בדבר השפעת מאמץ גופני על תחלואת עמוד שדרה, ובהליך שלפנינו לא היה כל ייחוד או מורכבות מעבר לכך. בנוסף, הפסיקה שממנה מבקש המערער להיבנות בהקשר זה (ראו סעי' 46 לסיכומיו), נוגעת להרכב הוועדות הרפואיות ולא להרכב וועדת הערעורים.

32. אשר לטענות בדבר היחס לפרופ' רייס – יש לציין כי פרופ' רייס נחקר באריכות, חברי הוועדה העלו שאלות ובקשות להבהרה, ובניגוד לטענות המערער, לא הועלה כל ספק בדבר כשירותו הקוגניטיבית של המומחה. השאלה בדבר גילו של העד הועלתה לאחר תום עדותו, ותוך שיו"ר הוועדה מבהיר כי אין כל ספק שד"ר רייס כשיר לחלוטין (וראו לעיין זה עמ' 29 לפרוטוקול ש' 28).

סוף דבר

33. מכל האמור לעיל עולה כי המערער לא עמד בנטל להוכיח קיומה של נכות כלל, וממילא אנו מעדיפים את חוות דעתו של המומחה מטעם המשיב על פני חוות דעתו של המומחה מטעם המערער, ומשכך – **דין הערעור להידחות.**

34. אשר לסוגיית ההוצאות. בין יתר הטרוניות שהעלה המערער בסיכומיו, נמצאת הטענה כי הוועדה ציינה, שככל שיידחה הערעור, יחויב המערער בהוצאות. המערער ציין בהקשר זה, כי מדיניות פסיקת הוצאות בוועדות ערר ידועה היטב לכל העוסקים בדבר. בהקשר זה נעיר, כי מדיניותו של מותב זה היא ברורה: מערער אשר ערעורו נדחה, ועל כן הוא אינו בבחינת נכה צה"ל, יידרש לשאת בהוצאות, אם גם בשיעור מופחת ביחס לזה המוטל בהליכים אזרחיים רגילים. אנו סבורים כי חיוב בהוצאות הוא כלי חיוני בהפחתת ערעורי סרק, וזהו אולי הכלי היחיד העומד לרשות הוועדה.

35. בשולי הדברים נציין, כי צר לנו אם המערער פירש את ניסיונות הוועדה לרדת לעומקן של הטענות, או את האופן שבו נוהל הדיון כחוסר רצינות. ברי כי במהלך דיון משפטי עשוי המותב היושב בדיון לנסות ולהקשות על מי מהעדים על ידי הצגת פרופוזיציה, אשר אינה מחייבת את המותב, ותכליתה – נסיון לקבל התייחסות מהעד (בוודאי מעד מומחה) בכך כדי לחייב את הוועדה.

36. הערעור נדחה אפוא. המערער יישא בהוצאות המשיב בסך 7,500 ₪, אשר יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ע"נ 26475-12-17

תיק חיצוני: 122187005

37. פסק הדין מותר לפרסום בהשמטת שם המערער.

ניתן היום, כ"ט חשוון תש"פ, 27 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.

עמית יריב, שופט

פרופ' יעקב יחב, חבר וועדה

עו"ד דניאל רביץ, חבר וועדה